

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH280059

NAZWA
OBSZARU Kirszniter

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH280059	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Kirszniter

1.4. Data opracowania 2020-06	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2021-01
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2022-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 9 października 2023 r. w spr. soo Kirszniter (PLH280059)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
19.9196

Szerokość geograficzna
53.7837

2.2. Powierzchnia [ha]:
17.61

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Nazwa regionu

PL62	Warmińsko-Mazurskie
------	---------------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
7230			1.56		G	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[illegible]

P	1903	Liparis loeselii		p	130	500	i		M	C	A	C	B
---	------	----------------------------------	--	---	-----	-----	---	--	---	---	---	---	---

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	72.2
N17	27.8
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Kirszniter obejmuje niszę źródłiskową stanowiącą początek rynny zajętej m.in. przez jeziora Tarda i Bartężek. Dno zbiornika wodnego pokryte jest półpłynną gytią, natomiast pod powierzchnią torfowiska zalegają pokłady torfu o zmiennej miąższości, średnio ok. 1-1,5 m, podścielone częściowo frakcją mineralną, a częściowo gytią wapienną.

Ostoja zlokalizowana jest w obrębie źródłiskowej niszy stanowiącej początek długiej rynny obejmującej jeziora Tarda oraz Bartężek oraz łączące je rzeki. Za zasilanie obszaru odpowiadają wody podziemne o zasadowym charakterze. W obrębie torfowiska oraz współwystępujących z nim szuwarów brak jest sieci melioracyjnej. Najbliższe rowy odwadniające zlokalizowane są w odległości kilkuset metrów na północny-zachód od granic obszaru, w obrębie bocznej kieszeni rynny łączącej jeziora Kirszniter, Tarda i Bartężek, ale ich wpływ na ostoję jest marginalny.

Głównym walorem przyrodniczym obszaru jest bardzo dobrze zachowana nisza źródłiskowa wypełniona jeziorem eutroficznym oraz otaczającym je torfowiskiem niskim. W obrębie kompleksu występuje wiele gatunków roślin objętych prawną ochroną, rzadkich i wymierających, m.in. skorpionowiec brunatny *Scorpidium scorpioides*, błotniszek welnisty *Helodium blandowii*, mszar krokiewkowaty *Paludella squarrosa*, błyszczce włoskowate *Tomentypnum nitens*, storczykowate – lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, wyblin jednolistny *Malaxis monophyllos* i kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, turzyce – strunowa *Carex chordorrhiza*, bagienna *C. limosa* i dwupienna *C. dioica*, a także pływacze – pośredni *Utricularia intermedia*, drobny *U. minor* i zwyczajny *U. vulgaris*.

4.2. Jakość i znaczenie

W obszarze PLH280059 przedmiotem ochrony jest siedlisko 3150 i 7230 (Załącznik I Dyrektywy siedliskowej) oraz lipiennik Loesela (Załącznik II).

3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
Siedlisko reprezentuje jeden zbiornik usytuowany w centralnej części odpływowego zagłębienia terenu
wypełnionego torfowiskiem niskim, fitocenozy szuwarowymi oraz inicjalnymi postaciami podmokłych
lasów. Nieckę otaczają stosunkowo strome zbocza. Stanowi najwyżej położony element rozległej rynny, w
obrębie której zlokalizowane jest również m.in. jezioro Tarda. Jezioro Kirszniter jest bardzo płytkie (do ok. 1
m głębokości), a jego dno pokrywa gruba warstwa półpłynnych osadów. Brzegi siedliska porośnięte są przez
szuwały *Typhaetum latifoliae* oraz *Phragmitetum australis*, a także silnie przewodnione fragmenty
mechowisk reprezentujących siedlisko przyrodnicze 7230.

Roślinność w obrębie zbiornika występuje bardzo skąpo i przeważająca część lustra wody jest jej
pozbawiona. Jedynie przy brzegach, lokalnie, obecne są skupienia *Hydrocharis morsus-ranae*, *Lemna minor*,
L. trisulca oraz *Chara globularis*, występuje również (lokalnie bardzo liczna) *Stratiotes aloides* oraz –
przechodząca z mechowisk występujących na brzegu jeziora – *Carex rostrata*. Opisywany zbiornik nie jest
typowym reprezentantem grupy jezior eutroficznych, jednak ze względu na istotne walory przyrodnicze oraz
w związku z brakiem możliwości przypisania do jezior ramienicowych (brak łąk ramienicowych) lub
dystroficznych (brak procesu dystrofizacji) zostało zaliczone do siedliska przyrodniczego 3150.

Reprezentatywność: C (znacząca) – ze względu na nietypową formę wykształcenia siedliska (bardzo skąpe
występowanie roślinności) przy równoczesnej obecności stosunkowo licznej reprezentacji taksonów
charakterystycznych, w tym gatunków rzadkich i chronionych (grzybień pólnocnej *Nymphaea candida*,
pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*).

Powierzchnia względna: C – jezioro Kirszniter zajmuje istotnie poniżej 2% powierzchni siedliska
przyrodniczego 3150 w Polsce.

Ocena stanu zachowania: B – struktura dobrze zachowana (II): na stanowisku występują gatunki
charakterystyczne, w tym taksony rzadkie i wymierające, przy równoczesnym niewielkim pokrywaniu
powierzchni siedliska przez roślinność; dobre perspektywy zachowania funkcji (II): istnienie siedliska w
obszarze nie jest zagrożone w perspektywie najbliższych 10-20 lat, ale możliwe są negatywne zmiany
związane np. ze zbyt intensywnym użytkowaniem otoczenia zbiornika (cięcia rębne w zlewni jeziora
powodujące zwiększenie intensywności spływów powierzchniowych); Odtworzenie łatwe (I): aktualnie nie ma
konieczności wdrażania działań ochrony czynnej, wskazane jest jedynie monitorowanie stanowiska.

Ocena ogólna: C – przyznano ocenę ogólną znaczącą ze względu na obecność gatunków rzadkich i
chronionych oraz brak zaburzeń w chemizmie wód zbiornika przy równoczesnym nietypowym wykształceniu
szaty roślinnej, cechującej się niewielkim pokrywaniem. Stopień rozpoznania, jakość danych – G (wysoka).

Pełna inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez
właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi.

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

W obszarze Natura 2000 zlokalizowane jest jedno stanowisko [7230] (składające się z kilku płatów,
rozdzielonych fragmentami fitocenozy o charakterze szuwarowym). Torfowisko niskie położone w misie jeziora
Kirszniter, zajmuje głównie boczne, zglądowaciele kieszenie tego zbiornika. Siedlisko na przeważającej
powierzchni ma charakter źródłiskowego, turzycowego mechowiska, lokalnie z dużym udziałem *Thelypteris*
palustris. W szacie roślinnej zaznacza się bardzo niewielki udział gatunków ekspansywnych (w tym krzewów
i drzew) oraz występowanie wielu rzadkich, chronionych i wymierających gatunków związanych z
torfowiskami, w tym licznych mszaków. Uwodnienie siedliska jest właściwe i prawdopodobnie stabilne.

Fragmenty zlokalizowane najbliżej brzegów jeziora Kirszniter mają charakter silnie przewodnionego
torfowiska, lokalnie nawiązującego do fitocenozy szuwarowych (ze stosunkowo liczną populacją *Typha latifolia*
oraz kępami roślinności, budowanymi głównie przez *Carex paniculata*, wystającymi ponad wodę).

Roślinność zlokalizowana dalej od brzegów przybiera postać mszaru torfowcowo-turzycowego, z wyraźną
dominacją *Sphagnum teres* i liczną reprezentacją *Thelypteris palustris*. Opisywane torfowisko składa się z
kilku enklaw oddzielonych od siebie różnymi postaciami szuwarów, z którymi wzajemnie dynamicznie się
przenika tworząc niejednoznaczną granicę.

Reprezentatywność – B (dobra) – pomimo stosunkowo dużego udziału torfowców (przede wszystkim
kalcy-tolerancyjnego torfowca obłego *Sphagnum teres*), na stanowisku występują bardzo liczne taksony
charakterystyczne dla siedliska (wśród mchów m.in. *Scorpidium scorpioides*, *Helodium blandowii*,
Tomentypnum nitens, *Paludella squarrosa*, a wśród roślin zielnych np. *Carex dioica*, *Triglochin palustris*,
Epipactis palustris, *Liparis loeselii*, *Parnassia palustris* czy *Stellaria crassifolia*). Na szczególną uwagę
zasługuje również układ hydrologiczny, który w obrębie stanowiska zachował się w niezmienionej postaci
(brak rowów odwadniających i innej infrastruktury drenującej lub modyfikującej funkcjonowanie wody).

Powierzchnia względna – C. Siedlisko w obszarze zajmuje istotnie poniżej 2% powierzchni zajętej przez

zasadowe torfowiska niskie na terenie Polski. Ocena stanu zachowania – B (dobry).
 Stopień zachowania struktury określono na poziomie II (dobry), ze względu na obecność bardzo licznej reprezentacji taksonów charakterystycznych przy równoczesnej dominacji torfowców (głównie torfowca obłego *Sphagnum teres*) w warstwie mszystej, co jednak jest prawdopodobnie naturalnym stanem dla przedmiotowego torfowiska. Perspektywy zachowania struktury siedliska są dobre (II), ponieważ na stanowisku brak jest infrastruktury melioracyjnej, a jego uwodnienie jest właściwe oraz stabilne, ale równocześnie nie można wykluczyć wystąpienia zaburzeń w przyszłości (na skutek wielkoskalowych zmian układu hydrologicznego, które mogą doprowadzić np. do zmniejszenia intensywności wysięków spod skarp otaczających niszę źródłową).
 Odtworzenie siedliska jest łatwe (I) – aktualnie nie ma konieczności wdrażania działań ochrony czynnej, wskazane jest jedynie monitorowanie stanowiska (w tym monitorowanie jego uwodnienia). Ocena ogólna – B (dobra). Wynika z ocen reprezentatywności i stanu zachowania, z uwzględnieniem bardzo dobrze zachowanego układu hydrologicznego na stanowisku oraz obecności bardzo istotnych walorów florystycznych.
 Stopień rozpoznania, jakość danych – G (wysoka).
 Pełna inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytoryczne organy administracji metodykami i wytycznymi.

Gatunki roślin:

1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*

Populacja – C. Stosunek liczebności populacji gatunku w analizowanym obszarze do całkowitej liczebności populacji w Polsce wynosi istotnie poniżej 2%.

Stan zachowania – A (doskonały). Stan zachowania gatunku w obszarze oceniono jako doskonały, ponieważ stopień zachowania cech siedliska gatunku oceniono na poziomie I (elementy doskonale zachowane przy dobrych perspektywach ochrony).

Izolacja – C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania). Populacja lipiennika Loesela w analizowanym obszarze wchodzi w skład obszaru o wyraźnym zagęszczeniu stanowisk gatunku w Polsce, obejmującego Pojezierze Mazurskie wraz z regionami położonymi na zachód od niego (w szczególności Pojezierze Pomorskie, w tym Bory Tucholskie) oraz Pojezierze Litewskie.

Ocena ogólna – B (dobra). Przyznano ocenę ogólną dobrą (B), ponieważ populacja lipiennika Loesela w obszarze Natura 2000 Kirszniter jest jedną z najliczniejszych w zachodniej części woj.

warmińsko-mazurskiego, stan zachowania siedliska gatunku jest dobry i nie zidentyfikowano zagrożeń aktualnych (co jest rzadko spotykane na stanowiskach *Liparis loeselii*). Równocześnie jednak stanowisko zlokalizowane jest wewnątrz zwartego zasięgu, a liczebność populacji w porównaniu z innymi stanowiskami lipiennika Loesela w Polsce nie jest wyjątkowo duża.

Stopień rozpoznania, jakość danych – M (o przeciętnej jakości).

Źródła o wysokiej jakości danych (inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytoryczne organy administracji metodykami i wytycznymi – uzupełnienie stanu wiedzy na potrzeby opracowania / aktualizacji PZO), które zostały uzupełnione szacunkami (w zakresie liczebności maksymalnej gatunku w obszarze).

*Siedlisko 3150 oczekuje na wpis do katalogu przedmiotów ochrony obszaru – nowelizację rozporządzenia.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	M01.02		b
H	H02.06		i
H	K02.01		i

Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	X	X	i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Kucharzyk J. 2023. Dokumentacja uzupełnienia stanu wiedzy dla obszaru Natura 2000 Kirszniter PLH280059 w zakresie siedlisk przyrodniczych Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion (3150) i gatunku Lipiennika Loesela Liparis loeselii (1903). Msc. Olsztyn. (PZO 2023)

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	100.0				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Lasów Taborskich	-	100.0

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja ochrony Środowiska w Olsztynie
Adres:	Polska Dworcowa 60 10-437 Olsztyn
Adres e-mail:	sekretariat@olsztyn.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☒	Nie, ale jest w przygotowaniu
☐	Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH280059
----------------	-----------------------------

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--